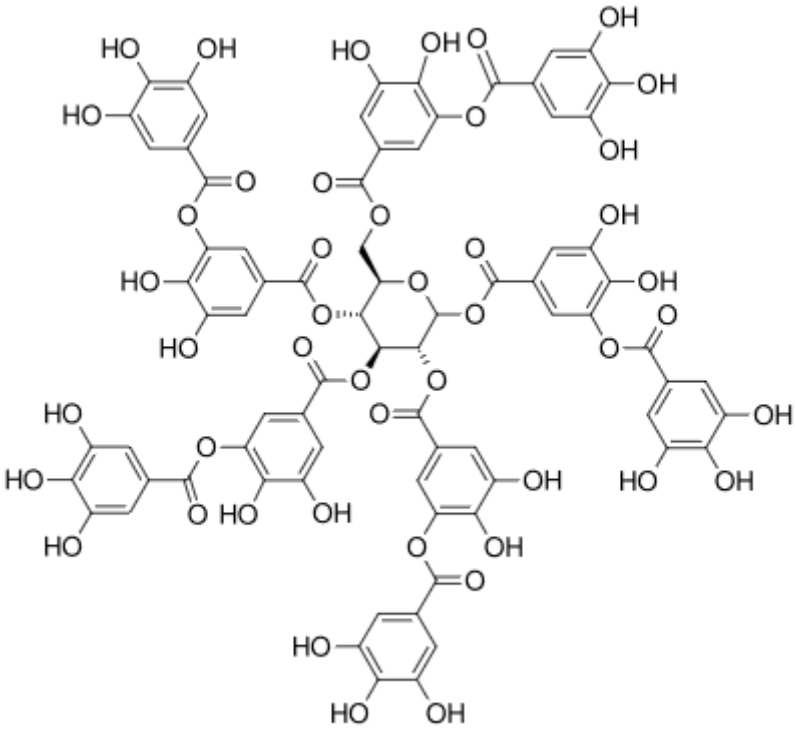

Viiksi-Hoppa

2018/2

Pääkirjoitus

Minne menet Metropolia? Metropolia-ammattikorkeakoulu on taloudellisissa vaikeuksissa. YT-neuvotteluissa on päätetty että 20 opetushenkilöstöön kuuluvaa ja 10 muuhun henkilöstöön kuuluvaa saa lähteä. Hallinnosta ei tietenkään vähennetä ketään. Konetekniikan osastolla kaikki yli 500 euron hankinnat tulee hyväksyttävä talousjohtajalla. Ei saa siis hankkia vähän parempaa porakonetta tai tietokonetta itsenäisesti. Konetekniikan osasto muuttaa Myyrmäkeen. Myyrmäessä on paljastunut, että erästä laboratoriosta oli unohtunut vesipiste ja toisesta unohtunut sähköt. On myös epäselvää, onko luokkatiloja riittävästi. Tulee mieleen olisiko siellä pitänyt olla tarkempaa suunnittelua ja valvontaa. Bulevardin ja Eerikinkadun tilojen vuokrat ovat tietenkin kalliita. Mutta niiden pääomistaja on Helsingin kaupunki, joka maksaa tiloista vuokraa itselleen.

Sheinder-akut

Chryslerin vanha akku ei jaksanut käynnistää autoa. Yritin ensin uudella apukäynnistimellä jossa on lyijy-happo-akku, mutta auto ei käynnistynyt. Edellinen litium-polymeeri -akulla varustettu työnsä savut ulos ja lakkasi toimimasta. Ostin akkulaturin, mutta vaikka sillä sai vanhan akun ladattua 12 voltin jännitteeseen, ei auto käynnistynyt siltäkään.

Ostin uuden akun. Se piti ladata täyteen ennen käyttöä. Kalsium korvaa antimonin akun lyijyelektrodeissa ja vähentää kaasunmuodostumista, pienentää vedenkulutusta ja itsepurkautumista. Puolalainen Sznajder on valmistanut akkuja vuodesta 1925

Mitä on Lean

Lean on Toyotan autotehtaalla Japanissa kehitetty valmistusfilosofia. Se tunnetaan myös nimellä TPS (Toyota Production System). Se perustuu laatuun, jatkuvaan parantamiseen ja hukan poistoon. Koko henkilöstö osallistuu. Kyse ei siis ole siitä, että henkilöstöstä puristettaisiin viimeisetkin mehut irti. Kahdeksan hukkaa ovat: ylituotanto, varastointi, odottaminen, materiaalien tai osien tarpeettomat siirrot, ylimääräinen prosessointi, turhat liikkeet, virheet ja työntekijöiden henkisen kapasiteetin alikäyttö. Arvovirran kuvaamisella pyritään eliminoimaan kaikki työvaiheet jotka eivät tuota lisäarvoa. **Kanban** on japania ja tarkoittaa merkkiä tai korttia. Lähetään merkki tai kortti kun tarvitaan lisää osia. Osia tilataan vain tarvittu määrä, eikä osia varastoida varmuuden vuoksi. Osia tuotetaan linjastolla vain se määrä, jonka seuraava työpiste tarvitsee. Koskaan ei pidä lähettää viallisia osia. **Poka Yoke** tarkoittaa nollavirhetasoa. **Kaizen** tarkoittaa jatkuvaa parantamista pienin askelin.

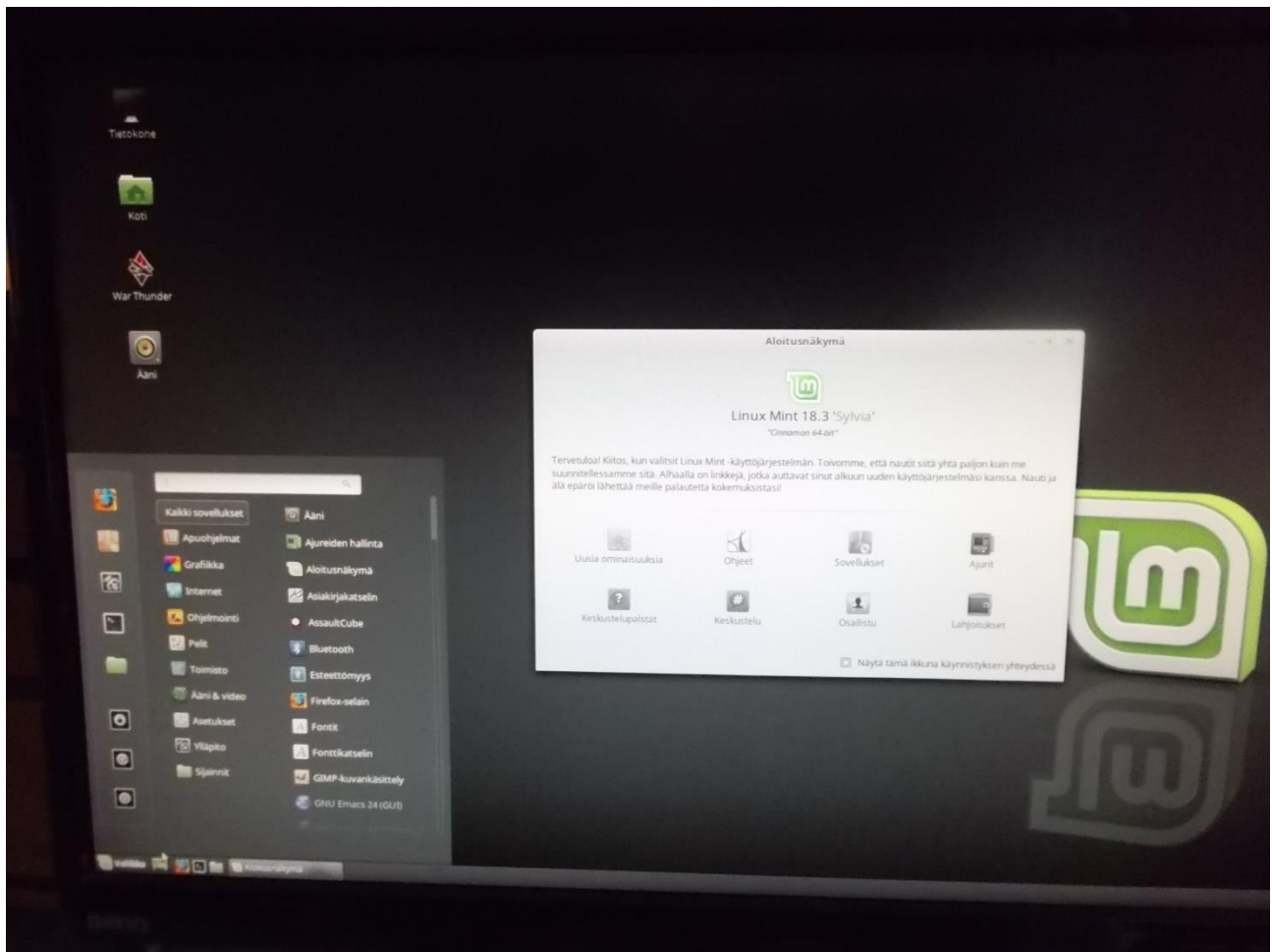
5S-periaate voitaisiin kuvata suomeksi siivoa-siivoa-siivoa-siivoa-siivoa tai siivous, sortteeraus, systematisointi, standardointi ja seuranta. Työpisteet on siivottava ja tarpeettomat työkalut ja tavarat poistettava. Työpisteessä ei pidä olla 5 ja 6 mm poria, jos porataan vain 5 mm reikiä. Työkaluille on oltava merkitty paikka. On laadittava kirjalliset työohjeet. Lopuksi on muistettava seurata tilannetta jatkuvasti.

Koeajossa Linux Mint

Latasin Linux Mint Cinnamon -käyttöjärjestelmän osoitteissa <https://linuxmint.com/>. Poltin iso-levyn CDBurnerXP-ohjelmalla TDK DVD-levylle. CDBurnerXP on ilmainen ja helppokäyttöinen ohjelma, ja sen saa myös suomenkielisenä, suosittelen sitä.

Linux Mint on helppo asentaa. Sitä voi kokeilla myös ilman että sen asentaa kiintolevylle, buuttaamalla koneen DVD:ltä. Mukana tulee Libre Office ohjelmisto, jossa on mm. Write joka on yhtä hyvä kuin MS Word ja Calc joka vastaa MS Exceliä. Mintin periaate että root-tilin sijasta käytetään komentoa **sudo**. Root-tili on oletusarvoisesti disabiloitu, sen saa käyttöön komennolla **sudo passwd root**. Kone sammutetaan painamalla virtakytkimestä, jolloin järjestelmä kysyy sammutetaanko, valikosta tai ajamalla pääte-ikkunassa komento **shutdown -h**

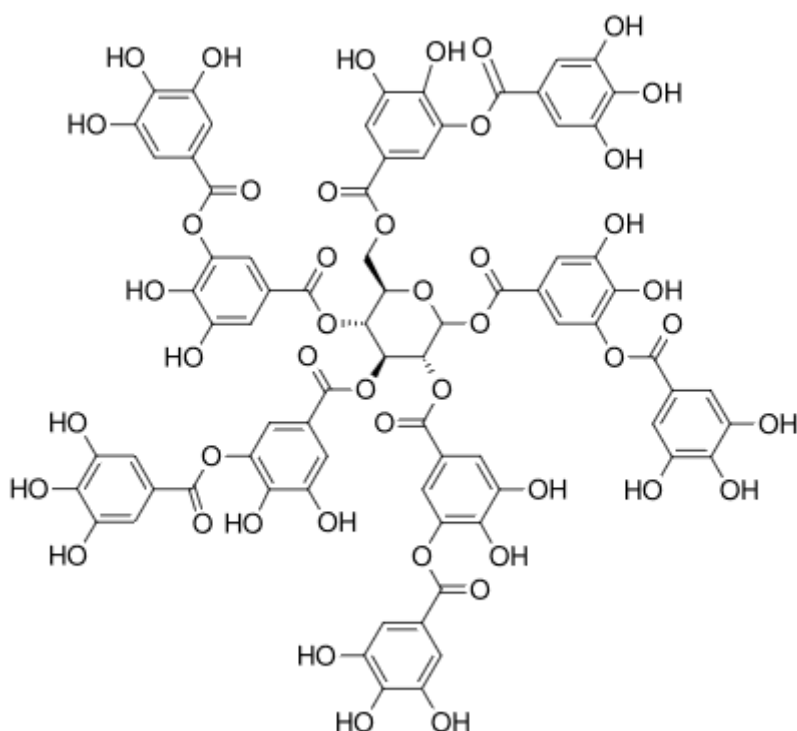
Linuxilla on saatavissa myös autopelejä, esimerkiksi TORC

Linux-käyttäjän ei tarvitse pelätä viruksia niin paljoa kuin windows-käyttäjän, vaikka Linux-viruksia ja matoja ja muita haittaohjelmia (malware) on olemassa. Linux:ia ajetaan root-käyttäjänä vain tarvittaessa, mikä lisää tietoturvaa. Exe-loppuiset tiedostot ovat Windows-maailmassa automaattisesti suoritettavia ohjelmia, mutta jotta tiedosto olisi Linuxissa suoritettava ohjelma, se vaatii käyttäjän toimenpiteen. Root kit -haittaohjelmat ovat harmillisia Linuxille. Asensinkin **rkhunter** -ohjelman. Asensin myös **ClamAV** -virustutka, jota ajan **clamscan** -komennolla

Mintin huonona puolena pidän, että Mint ei näytä käynnistettäessä latautuvia prosesseja ja sitä, miten siirrytään runleveliltä toiselle. Kone on myös muutaman kerran jumittunut, mutta ehkä kyseessä on rautatason vika, kone on ollut muutaman vuoden käyttämättömänä kellarissa.

Omatekoinen ruosteenkonvertointiaine

Tanniinihappo (tannic acid, acidum tannicum) on polyfenoli. Se ei ole kovinkaan myrkyllistä. Fenolisten hydroksyylien ansioista se on heikko happo. Sitä saadaan puiden ja kasvien kuoresta. Sen moolimassa on 1701.19 g/mol. Se liukenee hyvin veteen (2850 g/L). Sillä ei ole tarkkaa sulamispistettä, se hajoaa 200 ° C. Sen IUPAC-nimi on 1,2,3,4,6-penta-O-{3,4-dihydroxy-5-[(3,4,5-trihydroxybenzoyl)oxy]benzoyl}-D-glucopyranose. Sen kemiallinen bruttokaava on C₇₆H₅₂O₄₆.

Tanniinihappo muodostaa kahden- ja kolmenarvoisen raudan kanssa stabiilin organometallisen kompleksiyhdisteen. Metallisen raudan se värjää siniseksi. Kaikkea ruostetta raudan pinnasta ei siis kannata poistaa, jotta suojaavan kerroksen muodostuminen olisi mahdollista. Syvälle paksuun ruostekerrokseen mikään ruostekonvertteri ei tunkeudu. Usein liuokseen lisätään myös sitruuna- ja fosforihappoa reaktion nopeuttamiseksi. Fosforihappo muodostaa myös ruosteen kanssa stabiilia ferrifosfaattia.

Olen tilannut Kiinasta 50 g tanniinihappoa hintaan 4 euroa, tutkimuksen kokeellinen osa jatkuu Viiksi-Hopan seuraavassa numerossa.

Esson baarissa

Pera kertoi lukeneensa Express-iltapäivälehdestä, että jopa 7 % Ruotsissa myytävistä renkaista on piraattikopioita. Koko Euroopassa lailliset rengasvalmistajat ovat menettäneet 20 miljoonaa euroa piraattirenkaiden vuoksi (<https://www.expressen.se/motor/dack/piratkopierade-dack-stort-problem-pa-svenska-vagar/>)

Arska kertoi, että nykyaikainen moottorisuunnittelu pyrkii saavuttamaan paremman polttoainetalouden pienentämällä sen energian määrää, joka tarvitaan sisäosien liikkeellä pitoon. Yksi keino voi olla käyttää kevyempiä metalleja. Toinen keino on sallia mäntien vapaampi liike sylintereissä, mutta tämä merkitsee, että öljyä pääsee enemmän männänrenkaiden ohitse palotilaan. Ohuimmat moottoriöljyt ja kasvaneet kierrosluvut lisäävät öljyn kulutusta. Palanut öljy ja kitkaa vähentävät aineet sinkki ja fosfori ovat pahaksi katalysaattorille. Uusi standardi ILSAC GF-5 määräsi vähentämään sinkkiä ja fosforia. Ei siis pidä käyttää vanhoja öljypurkkeja, joita autotallin hyllyiltä löytyvät.

Jaska mietti, ruostuuko pakoputki enemmän sisältä vai ulkoapäin. Jos ruostuvat ulkopäin, niin maalaus tai sinkkispray voisi auttaa. Sinkkihän on uhrautuvampi metalli kuin teräs alhaisissa lämpötiloissa, mutta entä korkeammassa? Ja onko esimerkiksi takapöntössä niin korkeita lämpötiloja? Haponkestävä tai ruostumaton teräs voisi olla hyvä materiaali, mutta tärinämurtumia voi tulla. Jos on hitsattu TIGillä tai puikolla, murtuu sauman vierestä. MIG voi olla parempi. Toisaalta nykyiset polttoaineet ovat vähärikkisiä. Entä jos poraisi takapöntön alaosaan reiän josta vesi pääsisi valumaan pois?

Kirj. Tauno Haudantakanen

Rasismi ja syrjintä elää ja voi hyvin?

Taas kerran Tauno murehtii nykypäivän menoa ja ihmisten alati kovenevaa itsekkyyttä, joka valittavan usein ilmenee syrjintänä. Taitaa olla jopa nykypäivän menestykseni mittana tuntea joku jolla menee huonommin. Ennen menestyjillä oli kotiryssät tai rotarykaverit, mutta silloin sentään tietty kunnioitus toisiin ja etenkin vähäisempiinkin oli olemassa.

Rasismista on tehty tuomittavaa, aivan täysin tuomittavaa. Sehän on ihan lakiin veistetty, ja tuhannet omatoimiset nettipoliisit etsivät innolla suvaitsemattomia julkaisuja internetin ihmemaasta. Joillain tiukkapipoisilla kukkahattutädeillä ei enää riitä ymmärrystä kansanperinteikkäisiin vitseihin, heimoveljien tavoille ilkkumiseen eikä edes totuuden kertomiseen, jos totuus ei satu olemaan sopivaa kuultavaa.

Varsinaista rasismiahan täällä ei mielestäni ole. Mehän olemme kaikki tasa-arvoisia. Toiset vaan ovat vielä tasa-arvoisempia kuin toiset, näin on aina ollut ja on aina oleva. Monia syrjittyjä ryhmiä on oikein suojelutoimin ryhdytty suojaamaan. Työ-, hoito- ja opiskelupaikka irtoavat ihan etuoikeutetusti ja tuettuna, jos satut olemaan esimerkiksi vaikkapa maahanmuuttaja, etniseen vähemmistöön kuuluva, suomenruotsalainen, transvestiitti, homoseksuaali, alkoholisti, nuori, nainen jne.... Mitä jää tämän ulkopuolelle, suomalainen perus mies, eikä vain se paha perussuomalainen mies. Tässä ihailtu yhteiskuntamme on saavuttanut käänteisen syrjinnän optimin. Kansamme urhoollisin rakentaja on jäänyt ikään kuin ruokajonon hännille, ja häntähän sitten on hyvä syyllistää uudistushaluttomaksi muutosten vastustajaksi.

Valitettavasti hallituksemme on jatkanut tämän kehityksen lujittamista ja vahvistanut edelleen kuiluja ihmisten välillä. Ikärasismi on edelleen voimissaan, ja työelämä huutaa avukseen vain nuoria innokkaita tulevaisuuden tiimihenkisiä epäonnistujia. Toivonpa todellakin täältä Pieksämäeltä, että tekeillä olevien virheiden ja yhteiskunnallisten railojen korjauksen joutuvat maksamaan nykyiset päättäjät. Nykyiset päättäjät ovat kuitenkin täysin arvostelua ja opastusta kestäättömiä, ja

kykenevät uskomaan vain omaan erinomaisuuteensa. Sanoisinpa heistä Keijo Leppäsen kirjaa Kurja hurskaus lainaten, että "kun usko vahvistuu, niin nahka ohenee".

Kirj. Tauno Haudantakanen

Tehokkuutta Prismassakin itsepalvelukassoin

Jouduin tässä kevään edetessä vierailemaan pääkaupunkiseudulla, ja siinä samalla käväisin Espoossa Olarissa Prismassa. Ihan järkytyin, kun huomasin, että siellähän on ihan kaksitellen itsepalvelukassoja toiminnassa. Onneksi taaempänä näkyi yksi avoin perinteinen kassa ja vielä perinteisempi jono meitä iäkkäämpiä asiakkaita siinä sen edessä. Löntystelin siis jonon jatkoksi.

Sinänsä uudistukset, kuten itsepalvelukassat ja automaatio monilla aloilla ovat kehitystä, joskus jopa edistystä. Enkä minä sinänsä uudistuksia vastusta, vaikka tuntuu olevan vallalla käsitys, että yli 50-vuotiaat ovat vain muutosvastaisia ongelmia, jotka on syytä poistaa työelämästä ja yhteiskunnan päätöksen teosta. Usein tuollaisia ajatuksia esitetään jo ennen kuin ehdin suuni avata. Myönnän kyllä, että elämäkokemus on tuonut näkemystä siinä määrin, ettei mikä tahansa nuoren ponnekkaan markkinamiehen myyntiyritys ole onnistuva, sanoisin että elämä on opettanut minulle realismia.

No miksi minä en sitten itsepalvelukassaa valinnut, vaikka esimerkiksi eräässä kansainvälisessä huonekalukaupassa ne toimivat hyvin jopa minun asioidessa. Tässä tulee ensimmäinen syy, päivittäistavaroita ostetaan aika monta kerralla, joten perinteisillä kassoilla istuvat kaupanalan ammattilaiset laskevat ne yksinkertaisesti monta kertaa nopeammin. Minusta on hienoa, että heillä riittäisi työtä, jonka osaavat tulevaisuudessakin. Mutta jos saisin vaikka 5 % alennusta käyttäessäni itsepalvelukassaa, niin asiaa pitäisi harkita uudelleen. Ihminenhan on ahne eläin! Jos nyt kuitenkin tuolle itsepalvelukassalle joutuisin, hieman hitaana ja kömpelönä tuo viivakoodin lukija ehtisi lukea useampaankin kertaan samat ostokset, ja sitten virhettä korjaamaan infotoimiston jonoon! Toisaalta minulta voisi jonkin tuotteen lukeminen epäonnistua ja tällöin kaupan vartijat hyökkäisivät pamput tanassa tällaista suurrikkollista taltuttamaan, ja taasen riittäisi selvitettävää.

Onneksi vielä on oikeita kassoja, jotka jopa palvelevat. Tarkemmin itsepalvelukassan ohjeita katsellessani huomaankin, että enhän minä sinne edes kelpaisi, ostamaan ryppyisellä kaksikymppisellä röökiä ja mäyräkoiraa! Sillähän pitää muovikorttia vinguttaa, eikä alkohoolia tahi tupakkaa saa ostaa...

"Tietäkää, että maallinen elämä on vain leikkiä ja ajanvietettä..."
(Koraani LVII:19)

Viiksi-Hoppa apinalaatikko

Päätoimittaja Timo Keränen email timojukkakeranen@gmail.com

Toimittaja Tauno Haudantakanen tauno.haudantakanen@gmail.com

Viiksi-Hoppa kannattaa Karjalan kannaksen, Laatokan Karjalan, Sallan-Kuusamon alueen, Petsamon ja Suomenlahden ulappasaarien palauttamista oikealle omistajalle.

.